

На черговому засіданні Президії НАН України 12 червня 2019 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь директора Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» члена-кореспондента НАН України В.М.Воеводіна «Дослідження і розробки в галузі радіаційного матеріалознавства для забезпечення сталої ядерної енергетики України».

В обговоренні взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, декан інженерно-фізичного факультету Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» член-кореспондент НАН України П.І.Лобода, директор Інституту ядерних досліджень НАН України член-кореспондент НАН України В.І.Слісенко, академік-секретар Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України, генеральний директор Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» академік НАН України М.Ф.Шульга, голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України, генеральний директор Державної наукової установи «Науково-технологічний комплекс «Інститут монокристалів» НАН України» академік НАН України В.П.Семиноженко, академік-секретар Відділення наук про Землю НАН України, директор Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім.М.П.Семененка академік НАН України О.М.Пономаренко.

Як було зазначено на засіданні, у доповіді розглянуто важливі матеріалознавчі проблеми ядерної енергетики держави. Враховуючи значну частку атомних електростанцій у виробництві електроенергії, роботи з науково-технічного супроводу цієї галузі є надзвичайно важливими та актуальними.

Серед широкого переліку проблем особливе місце займають проблеми безпечної роботи енергоблоків АЕС, а також оцінка та подовження ресурсу корпусів реакторів і основного обладнання атомних станцій. Відзначалося, що завдяки співпраці установ Академії з НАЕК «Енергоатом» вже подовжено термін експлуатації 9 блоків. Це дозволило державі зекономити значні кошти та час, необхідний для будівництва нових реакторів.

Не менш важливим напрямом діяльності науковців, на думку Президії НАН України, є участь у роботах з підвищення терміну експлуатації матеріалів активної зони. Успішно ведуться роботи зі створення ядерного палива, стійкого до аварійних умов.

На часі питання удосконалення й створення нових ядерних технологій та матеріалів, покликаних підвищити безпеку виробництва електроенергії на АЕС та економічну ефективність ядерної галузі. Наголошувалося, що можливості для проведення таких робіт мають зрости після введення в експлуатацію вже збудованої в Харкові ядерної підкритичної установки «Джерело нейтронів».

Було висловлено переконання, що враховуючи широке коло актуальних матеріалознавчих науково-технічних завдань у галузі ядерної енергетики, НАН України та НАЕК «Енергоатом» мають докласти зусиль для активізації та поліпшення координації співпраці у цій сфері. При цьому, крім розвитку наукових досліджень та розробок, значну увагу необхідно зосередити на підготовці висококваліфікованих кадрів як для підприємств галузі ядерної енергетики, так і для наукових установ.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

Далі Президія НАН України розглянула і обговорила доповідь першого віце-президента НАН України, голову Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академіка НАН України А.Г.Наумовця про виконання науково-технічних проектів установ НАН України у 2018 році.

Участь у обговоренні доповіді взяли академік НАН України Б.Є.Патон, голова Західного наукового центру НАН України та МОН України, директор Фізико-механічного інституту ім.Г.В.Карпенка НАН України академік НАН України З.Т.Назарчук, головний учений секретар НАН України академік НАН України В.Л.Богданов.

Ознайомившись з результатами виконання у 2018 році науково-технічних проектів установ НАН України, Президія НАН України нагадала, що у 2004 році Національною академією наук України за підтримки Кабінету Міністрів України було започатковано щорічний конкурс зазначених проектів установ НАН України. Цей Конкурс має на меті відбір робіт, у результатах яких зацікавлене виробництво. Головною умовою участі у конкурсі є наявність організації-партнера, який, крім співфінансування проекту, бере на себе зобов'язання із впровадження створеного продукту або налагодження його серійного випуску.

Тому проведення цього конкурсу вкрай необхідно і важливо, бо дає змогу встановити взаємовигідні та плідні зв'язки наукових установ з підприємствами, сприяє налагодженню виробництва інноваційної продукції на основі розробок науковців Академії. Було наголошено, що проекти, орієнтовані на конкретний кінцевий результат та впроваджуються в суспільну практику, сприятимуть зміцненню промислового потенціалу країни.

Серед розробок, які виконано у минулому році, відзначалися, зокрема, мобільний комплекс стикового зварювання рейкових плітей, прилад для контролю захисту від корозії трубопроводів і металевих споруд, технологію процесу виготовлення ендопротезів кульшового суглобу, систему оперативного радіаційного контролю на базі літального апарату, а також інші розробки.

Було прийнято проект постанови з цього питання.

Крім того, Президія НАН України схвалила результати оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України та їхніх підрозділів, проведеного в період з 01.01.2019 по 28.05.2019; розглянула заходи з виконання завдань та врахування пропозицій і зауважень, висловлених на Загальних зборах НАН України 25 квітня 2019 року; порушила клопотання про представлення до нагородження відзнаками Верховної Ради України трудового колективу і окремих працівників Головної астрономічної обсерваторії НАН України за багатолітню плідну творчу працю та вагомий внесок у зміцнення міжнародного авторитету вітчизняної науки значними здобутками у галузі астрономії і фізики космосу, а також з нагоди 75-річчя від часу заснування наукової установи; підтримала рішення про видання в серії «Бібліографія вчених України» книги «Вячеслав Федорович Клепіков» у зв'язку з 70-літтям видатного українського вченого та враховуючи його вагомий особистий внесок у розвиток фізики конденсованого стану, ядерної фізики та фізики елементарних частинок; затвердила головним редактором журналу «Економіка України» директора Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академіка НАН України Валерія Михайловича Гейця; заслухала доповідь директора Державної наукової установи «Центр інноваційних медичних технологій НАН України» доктора медичних наук І.М.Тодурова «Про наукову та практичну діяльність Державної наукової установи «Центр інноваційних медичних технологій НАН України»; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань й прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України